

Universitets- og høyskolerådet

Vår ref.:
[Navn]Deres ref.:
[Navn]Dato:
10. februar 2026

Teknas innspill til anbefalinger om endringer – alternative opptaksveier og tilpassede ingeniørutdanninger

Tekna er fagforeningen for 117 000 naturvitere og teknologer. Våre medlemmer har høyere utdanning på master- og doktorgradsnivå og representerer viktige kunnskapsmiljøer i Norge.

Tekna viser til de omforente utfordringene Norge har knyttet til rekruttering til STEM-fagene i høyere utdanning. Det er derfor viktig å se på alle forhold som bidrar til økt rekruttering, høyere gjennomføringsgrad og bedre kvalitet i ingeniørstudiene og i disiplinfagene. Ordningene med alternative opptaksveier er en del av denne problemstillingen. Det er bra UHR-MNT har tatt initiativ til, og fått laget, en rapport om de ulike opptaksveiene som finnes i dag.

Tekna mener rapporten gir oss gode indikasjoner på noen klare utfordringer i ordningene for rekruttering til våre 3-årige rammeplanstyrte ingeniørutdanninger. Arbeidsgruppen peker selv på ulike utfordringer knyttet til begrensninger i datagrunnlaget, men vi mener likevel det overordnede bildet er tilstrekkelig til å kunne uttale oss om anbefalingene fra arbeidsgruppen. Tekna har ikke vurdert alle tiltakene, men trekker frem de som etter vår vurdering bør prioriteres å gå videre med.

Tekna deler utvalgets oppfatning om at hovedutfordringene er rekruttering og fullføring.

Høyere yrkesfaglig utdanning (Fagskolene) jobber nå aktivt med å utvikle lengre studieløp for fagutdannede. Disse tilbudene vil i større grad komme i konkurranse med de 3-årige ingeniørutdanningene. Overgangstilbud mellom fagutdanning og høyere utdanning må derfor settes høyt på dagsorden.

Tekna støtter utvalgets forslag om at det utredes en finansieringsordning

som er mer forutsigbar og begrunnet, og som sikrer et nasjonalt og helhetlig tilbud av forkurs/realfagskurs, slik at det nasjonale forkurstilbudet ikke svekkes i en periode der behovet for å få flere inn i høyere teknisk utdanning er stort.

Tekna viser til at det er behov for å sette inn de beste lærerressursene på forkursene/realfagskursene for å sikre at man er best mulig forberedt for videre studier. Dette kan kreve økt bruk av knappe ressurser, noe som bør adresseres inn i en slik utredning.

Forkurs

Tekna deler arbeidsgruppens grunnleggende premisser for forkursets innhold, at de ikke skal være et smalere nåløy og utgjøre en større samlet belastning sammenlignet med andre grupper som tas opp til ingeniørutdanning, og at innholdet i forkurset tilpasses videre ingeniørstudier.

Tekna støtter gruppens forslag om at retningslinjenes § 1 endres fra at «Emnene i forkurset er innrettet slik at de skal gi mest mulig grunnlag for teknologiske studier» til at de skal gi «et nødvendig grunnlag. «Mest mulig» erstattes med «nødvendig».

Arbeidsgruppen foreslår følgende endringer hva angår forkursets innhold og omfang:

- Gjøre om forkurset til et mindre omfangsrikt forkurs med større lokal autonomi og som prioriterer realfag, skriving og studieteknikk.
- Det foreslås å redusere til fire fag: Matematikk, Fysikk, Norsk og Innføringsemne.
- Tiden som brukes på matematikk og fysikk økes.
- Engelsk fjernes.
- Teknologi og samfunn erstattes av et nytt og mindre omfattende emne som i større grad skal styrke studieferdigheter, motivasjon, læringsmiljø og lokale behov.
- Vurderingsansvaret blir i større grad lokalt, men sentral vurdering i matematikk og fysikk beholdes.
- Emnene med lokal vurdering kvalitetssikres gjennom nasjonal tilsynssensur.

Tekna mener formålet med forkurset må sikre at studentene er rustet til å ta en ingeniørutdanning og tilegner seg tilstrekkelig faglige kvalifikasjoner til å mestre dette studiet videre. Tekna mener ikke at forkurset skal kompensere for de fagene man får i bredt i studiespesialiserende program på videregående. Fagene de får i forkurset bør være knyttet til fagene de møter i ingeniørutdanning.

Tekna mener det er stor sannsynlighet for at dette vil kunne bidra til at studentene får konsentrert seg og gått i dybden på de fagområdene som er relevante for videre studier som forkurset retter seg mot. Det kan gi økt gjennomføringsgrad. Det er også sannsynlig at endringene mot et mer avgrenset og spisset kurs vil kunne bidra til økt motivasjon for å ta høyere utdanning og dermed bidra til økt rekruttering til ingeniørstudiet.

Tekna støtter derfor utvalgets forslag til endringer i innhold og omfang i forkurset.

Utdanninger skal være i endring for å møte samfunnets behov. Vi ser en dreining over på yrkesfag i videregående skole (over 50 prosent inn på yrkesfag i 2026), samtidig som fagskolene utvikler seg og rekrutterer stadig flere elever med fagbrev til høyere fagskoleutdanning. Det er behov for å hensynta hvordan arbeidslivet responderer på dette. Tekna mener det derfor er behov for å se på hvilke kvalifikasjoner som gir de beste og mest ettertraktede ingeniørene i arbeidslivet.

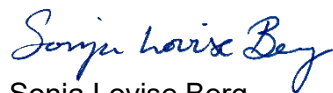
Tekna støtter arbeidsgruppens forslag om å se nærmere på å åpne realfagskurset som forseringstilbud for studenter som har bestått første år av et 2-årig teknisk fagskoleprogram.

Tekna er enig med arbeidsgruppen i at det ikke er likegyldig hva slags fagbrev man har, og dermed hvilke forutsetninger man har for å fullføre en ingeniørgrad i høyere utdanning.

Tekna støtter forslaget om at UHR-MNT tar initiativ til å gjennomgå problemstillingen med Utdanningsdirektoratet.

Tekna ønsker lykke til med det videre arbeidet.

Med vennlig hilsen

Sonja Lovise Berg
Konst. generalsekretær